

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА**

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ, ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ
(СЕМІНАРСЬКИХ) ЗАНЯТЬ І ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНИХ ЗАВДАНЬ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

**ПРАВО
(ПРАВознавство,
Адміністративне право)**

*(для студентів 1 курсу денної та заочної форм навчання
за напрямом підготовки 6.030601 – «Менеджмент»)*

Методичні вказівки для самостійної роботи, проведення практичних (семінарських) занять і виконання контрольних завдань з навчальної дисципліни «Право (Правознавство, Адміністративне право)» (для студентів 1 курсу денної та заочної форм навчання за напрямом підготовки 6.030601 «Менеджмент»). / Харк. нац. акад. міськ. госп-ва; уклад.: Т. А. Коляда, Т. А. Курмаз. – Х.: ХНАМГ, 2013. – 22с.

Укладачі: **Т. А. Коляда, Т. А. Курмаз**

Рецензент: **О. В. Харитонов**

Рекомендовано кафедрою правового забезпечення господарської діяльності, протокол № 5 від 15.11. 2012 року

ЗМІСТ

Вступ	4
Інформаційний обсяг (зміст)	5
Завдання для самостійної роботи та підготовки до практичних занять.....	6
Індивідуальна робота студентів	16
Питання контрольної роботи.....	18
Список джерел.....	21

ВСТУП

Поступальний розвиток держави та становлення громадянського суспільства неможливий без активної і свідомої участі у суспільно-політичному процесі усіх верств населення, особливо студентської молоді. Ефективність докладених зусиль у цій царині безпосереднім чином залежить від рівня загальної та правової культури громадян, глибини усвідомлення кожною людиною особистої відповідальності та причетності до державно-правових перетворень на шляху до розбудови правової держави та ствердження ліберальних цінностей.

Подолання правового нігілізму в українському суспільстві пов'язано з перспективою активізації зусиль, спрямованих на покращання правового виховання населення. У цьому контексті недоцільно обмежуватися лише загальним ознайомленням з чинним законодавством. Враховуючи комплексний характер проблеми, слід застосовувати широкий спектр апробованих форм, однією з найефективніших є вивчення студентами (слухачами) навчальної дисципліни «Право».

Мета викладання навчальної дисципліни «Право» полягає в ознайомленні студентів з концептуальними засадами побудови національної правової системи та базовими положеннями основних галузей вітчизняного права. До основних завдань навчального курсу віднесено опанування студентами основ знань з теорії держави і права, їх ознайомлення з основами конституційного ладу України, особливостями функціонування механізму державного тощо. Особлива увага акцентується на прикладному значенні правознавства, формуванні вміння правильно визначати правову природу соціальних явищ та обирати обґрунтований правовий алгоритм вирішення окремих колізій, що можуть виникати у різних галузях права (адміністративного, цивільного, трудового, сімейного, кримінального тощо).

Предметом навчальної дисципліни «Право» є ознайомлення з основними усталеними правовими парадигмами щодо виникнення держави і права, поняття системи права та її внутрішньої організації, характеристики джерел права як зовнішньої форми його вираження, визначення місця та ролі права в урегулюванні різноманітних суспільних відносин тощо.

Викладання навчальної дисципліни «Право» забезпечується у формі лекційних і практичних (семінарських) занять. Для успішного засвоєння студентами навчального матеріалу передбачена самостійна робота зі спеціальною правовою літературою і чинними нормативно-правовими актами.

Заключним етапом вивчення навчальної дисципліни «Право» є залік, на стадії складання якого здійснюється перевірка набутих студентами знань і вмінь.

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ (ЗМІСТ) ДИСЦИПЛІНИ

МОДУЛЬ 1 ПРАВО (ПРАВОЗНАВСТВО, АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО)

ЗМ 1.1. Основи теорії держави і права

1. Основи теорії держави.
2. Загальне поняття права. Норми права. Правовідносини.
3. Джерела права. Система права.
4. Поняття законності і правопорядку. Правопорушення та юридична відповідальність.

ЗМ 1.2. Основи адміністративного права.

1. Адміністративне право як галузь національного права.
2. Суб'єкти адміністративного права.
3. Адміністративно-деліктне право.
4. Адміністративно-правове регулювання у сфері економіки.
5. Адміністративно-правове регулювання в адміністративно-політичній сфері.
6. Адміністративно-правове регулювання у соціально-культурній сфері.

ЗМ 1.3. Основи цивільного, сімейного та трудового права. Основи кримінального права.

1. Поняття цивільного права та цивільно-правових відносин. Суб'єкти цивільного права. Цивільно-правові угоди (правочини).
2. Представництво в цивільному праві. Зобов'язальне право.
3. Основи сімейного права України.
4. Основи трудового права.
5. Загальне поняття кримінального права та кримінальної відповідальності.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ТА ПІДГОТОВКИ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

ЗМ 1.1. Основи теорії держави та права

Тема 1. Основи теорії держави

План практичного заняття:

1. Основні теорії походження держави і права.
2. Поняття й ознаки держави.
3. Поняття функцій держави. Внутрішні і зовнішні функції держави.
4. Класифікація держав за їхньою ознакою (форми правління, державного устрою, політичні режими).
5. Державний механізм.
6. Державний апарат.
7. Правова держава: поняття та її ознаки, шляхи формування правової держави в Україні.

Тема 2. Загальне поняття права. Норми права. Правовідносини.

План практичного заняття:

1. Основні ознаки, властивості, характерні риси права.
2. Зв'язок права і держави.
3. Поняття та основні ознаки, що характеризують норми права.
4. Структура правової норми: гіпотеза, диспозиція, санкція.
5. Класифікація норм права та їхніх елементів.
6. Поняття та структура (елементи) правовідносин: учасники, їхні суб'єктивні права та обов'язки, об'єкт правовідносин.
7. Юридичні факти.
8. Поняття тлумачення норм права. Види і способи тлумачення права.

Тема 3. Джерела права. Система права.

План практичного заняття:

1. Поняття джерела права та його форми.
2. Нормативні акти як джерела права та їхня система.
3. Закон як основне джерело права у правовій державі, підзаконні нормативні акти.
4. Дія нормативного акта у часі, порядок набрання чинності актом, зворотна сила закону.
5. Дія нормативного акта у просторі, екстериторіальність.
6. Дія нормативного акта за колом осіб, імунітет та його різновиди.
7. Систематизація законодавства: поняття, форми.
8. Поняття системи права.
9. Поняття галузі права. Предмет, метод та юридичний режим регулювання як класифікаційні підстави галузевої систематизації правових норм.
10. Основні галузі права та загальна характеристика їхнього змісту та джерел.

Тема 4. Поняття законності і правопорядку. Правопорушення та юридична відповідальність.

План практичного заняття:

1. Поняття законності, правопорядку, суспільного порядку та дисципліни.
2. Гарантії законності.
3. Правова культура: зв'язок із загальною культурою.
4. Види правової культури.
5. Правомірна поведінка і правопорушення.
6. Правопорушення як підстави юридичної відповідальності.
7. Склад правопорушення, зміст його елементів.
8. Види правопорушень.
9. Загальне поняття юридичної відповідальності.
10. Мета і принципи юридичної відповідальності.
11. Основні види юридичної відповідальності.

Питання для самоконтролю з модулю:

1. Розкрийте поняття юридичної науки, визначте її місце в системі суспільних наук.
2. Надайте характеристику функцій загальної теорії держави і права.
3. Охарактеризуйте внутрішні та зовнішні функції загальної теорії держави та права.
4. Проаналізуйте основні теорії походження держави.
5. Розкрийте поняття держави, проаналізуйте її ознаки.
6. Охарактеризуйте різноманітні погляди науковців на державу.
7. Визначте функції держави, класифікуючи їх за критеріями.
8. Обґрунтуйте соціальне призначення держави.
9. Проаналізуйте причини виникнення держави і права.
10. Вкажіть на закономірності переходу від одного типу держави до іншого.
11. Охарактеризуйте правовий статус особи.
12. Визначте класифікацію прав і свобод особи.
13. Назвіть спільні риси об'єктивного та суб'єктивного права.
14. Розкрийте поняття та ознаки юридичного обов'язку.
15. Охарактеризуйте гарантії прав і свобод людини та громадянина.
16. Вкажіть з подальшою характеристикою елементи форми держави.
17. Розкрийте поняття та охарактеризуйте ознаки і види державного устрою.
18. Розкрийте зміст форми державного режиму.
19. Вкажіть основні відмінності між монархією і республікою.
20. Охарактеризуйте федерацію та конфедерацію, вказавши ознаки, що їх характеризують.
21. Обґрунтуйте відмінності унітарної держави та федерації.
22. Охарактеризуйте демократичний режим та його види.
23. Проаналізуйте антидемократичний режим і його види.
24. Розкрийте поняття механізму держави, вказавши на його основні ознаки.
25. Обґрунтуйте поняття та структуру апарату держави.
26. Проаналізуйте принципи діяльності апарату держави.
27. Визначте поняття, особливості та види органів держави.
28. Розкрийте поняття та дайте загальну характеристику законодавчої, виконавчої та судової влади в Україні.
29. Дайте загальну характеристику правової держави та назвіть її основні ознаки.
30. Розкрийте сутність, ознаки права та вкажіть на його принципи.
31. Розкрийте поняття, особливості та предмет правового регулювання.

32. Дайте оцінку перспективи розвитку правової держави в Україні.
33. Охарактеризуйте основні ознаки права в сучасному демократичному суспільстві.
34. Дайте визначення поняття закону та проаналізуйте основні ознаки законів.
35. Співвідношення закону і підзаконного нормативного акту.
36. Обґрунтуйте джерела права англосаксонської правової системи.
37. Розкрийте форми права романо-германської правової системи.
38. Охарактеризуйте види нормативно-правових актів за критеріями.
39. Дайте оцінку чинності нормативного акту у часі, просторі та за колом осіб.
40. Охарактеризуйте принципи правотворчості, вказавши на її основні ознаки.
41. Охарактеризуйте стадії правотворчого процесу.
42. Розкрийте поняття норми права, вказавши на її ознаки.
43. Визначте структуру норми права із наведенням прикладів.
44. Охарактеризуйте класифікацію норм права.
45. Дайте оцінку ознакам і видам соціальних норм та розкрийте їх співвідношення з технічними нормами.
46. Обґрунтуйте відмінності між нормами моралі і нормами права.
47. Розкрийте поняття правосуб'єктності фізичних та юридичних осіб.
48. Розкрийте поняття та надайте загальну характеристику системи права.
49. Охарактеризуйте поняття: галузь права, інститут права, норма права.
50. Загальна характеристика основних галузей права України.
51. Поняття та загальна характеристика системи законодавства, її співвідношення із системою права.
52. Обміркуйте характерні особливості аналогії закону та аналогії права, їх співвідношення.
53. Обґрунтуйте значення прогалін в праві, вкажіть на причини їх виникнення та шляхи подолання.
54. Розкрийте поняття структури правових відносин та проаналізуйте її елементи.
55. Розкрийте поняття правосуб'єктності фізичних та юридичних осіб.
56. Визначте поняття та завдання систематизації.
57. Охарактеризуйте види систематизації.
58. Дайте визначення та характеристику інкорпорації
59. Назвіть відмінні риси між консолідацією та кодифікацією.
60. Охарактеризуйте юридичні факти та її види.
61. Назвіть поняття, структуру правовідносин та їх зміст.
62. Охарактеризуйте учасників правовідносин.
63. Поняття, мета і завдання правового виховання.
64. Визначте засоби, форми і методи правового виховання.
65. Розкрийте поняття, структуру та функції правосвідомості.
66. Охарактеризуйте поняття та ознаки юридичної відповідальності.
67. Визначте поняття правової колізії та способи її подолання.
68. Поняття і значення тлумачення норм права.
69. Поняття, ознаки та види правової поведінки.
70. Причини правопорушення.
71. Охарактеризуйте види юридичної відповідальності.
72. Поняття, принципи, гарантії законності та правопорядку.

ЗМ 1.2. Основи адміністративного права

Тема 1. Адміністративне право як галузь національного права

План практичного заняття:

1. Адміністративне право як галузь права.
2. Предмет адміністративного права.
3. Метод адміністративного права.
4. Система адміністративного права.
5. Адміністративне право та інші галузі права.
6. Поняття, види та особливості адміністративно-правових норм.
7. Джерела адміністративного права.
8. Адміністративно-правові відносини.

Тема 2. Суб'єкти адміністративного права

План практичного заняття:

1. Поняття та загальна характеристика суб'єктів адміністративного права
2. Громадяни як суб'єкти адміністративного права.
3. Президент України як суб'єкт адміністративного права.
4. Органи виконавчої влади як суб'єкти адміністративного права.
5. Державні службовці як суб'єкти адміністративного права.
6. Об'єднання громадян як суб'єкти адміністративного права.

Тема 3. Державна служба та служба в органах місцевого самоврядування в Україні

План практичного заняття:

1. Державна служба як різновид публічної служби.
2. Правове регулювання та державна політика у сфері державної служби.
3. Правове регулювання статусу державного службовця.
4. Правові питання проходження державної служби (службова кар'єра).
5. Особливості правового регулювання служби в органах місцевого самоврядування.
6. Відповідальність державних службовців.
7. Патронатна служба та її особливості.
8. Дипломатична служба та її специфіка.

Тема 4. Адміністративно-деліктне право

План практичного заняття:

1. Поняття та ознаки адміністративного примусу.
2. Класифікація заходів адміністративного примусу.
3. Заходи адміністративного запобігання.
4. Заходи адміністративного припинення.
5. Поняття та ознаки адміністративної відповідальності, її відмінність від інших видів юридичної відповідальності.
6. Адміністративне правопорушення: поняття, юридичний склад та характеристика.
7. Адміністративні стягнення та загальні правила їх накладення.

Тема 5. Адміністративно-правове регулювання у сфері економіки

План практичного заняття:

1. Адміністративно-правове регулювання у сфері економіки.
2. Адміністративно-правове регулювання у галузі підприємництва.
3. Адміністративно-правове регулювання у сфері захисту економічної конкуренції.
4. Адміністративно-правове регулювання у сфері промисловості.
5. Адміністративно-правове регулювання в галузі фінансів.
6. Адміністративно-правове регулювання у сфері інфраструктури.

Тема 6. Адміністративно-правове регулювання в адміністративно-політичній сфері

План практичного заняття:

1. Адміністративно-правове регулювання в сфері забезпечення обороноздатності країни.
2. Адміністративно-правове регулювання у сферах національної безпеки та охорони державного кордону.
3. Адміністративно-правове регулювання у галузі зовнішньої політики.
4. Публічне адміністрування у сфері внутрішніх справ.
5. Адміністративно-правове регулювання в сфері юстиції.

Тема 7. Адміністративно-правове регулювання у соціально-культурній сфері

План практичного заняття:

1. Адміністративно-правове регулювання у галузі освіти і науки, молоді та спорту.
2. Адміністративно-правове регулювання у галузі культури.
3. Адміністративно-правове регулювання охорони здоров'я населення.
4. Адміністративно-правове регулювання в сфері соціального захисту населення.

Питання для самоконтролю з модулю:

1. Поняття, предмет та метод адміністративного права як галузі національного права.
2. Принципи адміністративного права.
3. Система адміністративного права.
4. Характеристика Загальної частини адміністративного права.
5. Характеристика Особливої частини адміністративного права.
6. Поняття та класифікація джерел адміністративного права.
7. Способи систематизації адміністративного законодавства.
8. Співвідношення адміністративного права з іншими галузями національного права.
9. Поняття, види та структура адміністративно-правових норм.
10. Способи реалізації адміністративно-правових норм.
11. Поняття, види та структура адміністративно-правових відносин.
12. Зміст адміністративно-правових відносин.
13. Підстави виникнення та припинення адміністративно-правових відносин.
14. Поняття суб'єкта адміністративного права.
15. Адміністративна правосуб'єктність: поняття та характеристика.
16. Поняття компетенції та її правовий зміст.
17. Система суб'єктів адміністративного права України: елементи та їх характеристика.
18. Органи публічної адміністрації як суб'єкти адміністративного права: поняття та структура.
19. Особливості адміністративно-правового статусу Президента України.

20. Кабінет Міністрів України як суб'єкт адміністративного права: структура, повноваження.
21. Адміністративно-правовий статус міністерств, агентств, служб, інспекцій та центральних органів виконавчої влади зі спеціальним статусом.
22. Місцеві органи виконавчої влади як суб'єкти адміністративного права України: елементи адміністративно-правового статусу.
23. Особливості адміністративно-правового статусу органів місцевого самоврядування.
24. Адміністративно-правовий статус юридичних осіб, не наділених владними повноваженнями (підприємства, установи, організації).
25. Об'єднання громадян як суб'єкти адміністративного права.
26. Особливості адміністративно-правового статусу громадян України.
27. Особливості адміністративно-правового статусу іноземців.
28. Особливості адміністративно-правового статусу біженців.
29. Поняття, ознаки та види публічної служби.
30. Види державної служби в Україні.
31. Принципи державної служби.
32. Органи адміністрування державної служби в Україні.
33. Поняття та види державних службовців.
34. Адміністративно-правовий статус державних службовців.
35. Особливості дисциплінарної відповідальності державних службовців.
36. Порядок проведення конкурсу при прийнятті на державну службу.
37. Обмеження, що передбачені законодавством України щодо державних службовців.
38. Протидія корупції в Україні: суб'єкти, заходи, правове регулювання.
39. Особливості проходження служби в органах місцевого самоврядування.
40. Правове регулювання статусу посадових осіб місцевого самоврядування.
41. Особливості проходження військової служби.
42. Порядок прийняття та припинення патронатної служби.
43. Основні завдання дипломатичної служби в Україні.
44. Моделі державної служби та їх характеристика.
45. Службова кар'єра та її етапи.
46. Підвищення кваліфікації державних службовців, його форми та правове регулювання.
47. Кадровий резерв та його правове регулювання.
48. Перспективи розвитку правового інституту державної служби в Україні.
49. Поняття та ознаки адміністративного примусу.
50. Співвідношення адміністративного примусу з іншими видами державно-правового примусу.
51. Класифікація заходів адміністративного примусу.
52. Ознаки адміністративно-запобіжних заходів.
53. Характеристика різновидів адміністративно-запобіжних заходів.
54. Ознаки заходів адміністративного припинення.
55. Характеристика видів заходів адміністративного припинення.
56. Заходи адміністративного припинення, не пов'язані з притягненням до відповідальності.
57. Заходи адміністративного примусу спеціального призначення: поняття та види.
58. Особливості застосування заходів адміністративного примусу спеціального призначення.
59. Особливості застосування вогнепальної зброї.
60. Органи публічної адміністрації, наділені правом застосовувати заходи адміністративного примусу.
61. Адміністративні стягнення як складова адміністративного примусу та їх особливість.

62. Співвідношення адміністративного примусу із адміністративним переконанням, впливом, силою, владою.

63. Співвідношення адміністративного примусу і адміністративної відповідальності.

64. Адміністративна відповідальність як різновид юридичної відповідальності: поняття, особливості.

65. Співвідношення адміністративної відповідальності з іншими видами юридичної відповідальності.

66. Поняття адміністративного правопорушення.

67. Склад адміністративного правопорушення та характеристика його елементів.

68. Адміністративна відповідальність неповнолітніх.

69. Адміністративна відповідальність посадових осіб.

70. Адміністративна відповідальність військовослужбовців.

71. Адміністративна відповідальність іноземців та осіб без громадянства.

72. Адміністративна відповідальність юридичних осіб.

73. Обставини, що виключають адміністративну відповідальність.

74. Звільнення від адміністративної відповідальності.

75. Поняття, мета та види адміністративних стягнень.

76. Заходи впливу, що застосовуються до неповнолітніх.

77. Загальні правила накладання адміністративних стягнень.

78. Поняття та ознаки адміністративної деліктності.

79. Адміністративно-правове регулювання в економічній сфері.

80. Форми і методи адміністративно-правового регулювання в галузі економічного розвитку та торгівлі.

81. Система органів адміністративно-правового регулювання в сфері економічного розвитку та торгівлі.

82. Особливості державного контролю в сфері економіки.

83. Основні напрями адміністративно-правового регулювання в галузі підприємництва.

84. Форми участі держави у сфері підприємницької діяльності.

85. Адміністративно-правове регулювання в антимонопольно-конкурентній сфері.

86. Особливості адміністративно-правового регулювання у сфері промисловості.

87. Особливості адміністративно-правового регулювання у паливно-енергетичній сфері.

88. Особливості адміністративно-правового регулювання в агропромисловому комплексі.

89. Особливості адміністративно-правового регулювання в банківській сфері.

90. Особливості адміністративно-правового регулювання в податковій сфері.

91. Особливості адміністративно-правового регулювання в бюджетній сфері.

92. Особливості адміністративно-правового регулювання у сфері інфраструктури.

93. Особливості адміністративно-правового регулювання у сфері туристичної діяльності.

94. Поняття та ознаки оборони як об'єкта адміністративно-правового регулювання.

95. Військовий обов'язок та форми його реалізації в Україні.

96. Особливості адміністративно-правового регулювання у сфері оборони в Україні.

97. Національна безпека як об'єкт адміністративно-правового регулювання.

98. Особливості адміністративно-правового регулювання у сфері національної безпеки в Україні.

99. Особливості захисту та охорони державного кордону України.

100. Зовнішня політика України: характеристика основних напрямів правового регулювання.

101. Особливості адміністративно-правового регулювання у сфері зовнішніх відносин в Україні.

102. Юстиція як об'єкт адміністративно-правового регулювання.

103. Особливості адміністративно-правового регулювання у сфері юстиції в Україні.
104. Загальна характеристика сфери внутрішніх справ.
105. Особливості адміністративно-правового регулювання в сфері внутрішніх справ в Україні.
106. Міліція в системі органів внутрішніх справ України.
107. Державний контроль і нагляд у сфері адміністративно-політичної діяльності держави.
108. Особливості адміністративно-правового регулювання в митній сфері.
109. Основні напрями державної політики у сфері культури.
110. Функції публічного адміністрування у культурній сфері.
111. Система суб'єктів адміністративно-правового регулювання у культурній сфері.
112. Особливості адміністративно-правового регулювання у сфері бібліотечної справи в Україні.
113. Загальна характеристика соціальної політики в Україні.
114. Особливості адміністративно-правового регулювання у сфері соціального захисту населення в Україні.
115. Фізична культура і спорт як об'єкт адміністративно-правового регулювання.
116. Особливості адміністративно-правового регулювання в сфері фізичної культури та спорту в Україні.
117. Основні напрями державної політики в сфері освіти.
118. Система, структура освіти. Освітньо-кваліфікаційні рівні. Принципи освіти.
119. Особливості адміністративно-правового регулювання у сфері освіти в Україні.
120. Наука як об'єкт адміністративно-правового регулювання.
121. Особливості адміністративно-правового регулювання у сфері науки в Україні.
122. Загальна характеристика державної політики у галузі охорони здоров'я в Україні.
123. Особливості адміністративно-правового регулювання у сфері здоров'я в Україні.

ЗМ 1.3. Основи цивільного, сімейного права та трудового прав. Основи кримінального права.

Тема 1. Поняття цивільного права та цивільно-правових відносин.

Суб'єкти цивільного права. Цивільно-правові угоди (правочини)

План практичного заняття:

1. Поняття цивільного права. Метод цивільно-правового регулювання.
2. Цивільно-правові відносини: майнові відносини, особисті немайнові відносини.
3. Об'єкти цивільно-правових відносин.
4. Поняття та зміст права власності. Види форм власності.
5. Громадяни (фізичні особи) як суб'єкти цивільно-правових відносин.
6. Поняття та зміст цивільно-правової правоздатності і дієздатності громадян.
7. Спеціальна правосуб'єктність юридичних осіб. Порядок виникнення, реорганізації та ліквідації юридичних осіб.
8. Поняття та кваліфікація (види) угод. Умови дійсності цивільно-правових угод. Форма угод: усна та письмова, їхні різновиди.
9. Визнання угоди недійсною та правові наслідки виконання недійсної угоди. Види недійсних угод.

Тема 2. Представництво в цивільному праві. Зобов'язальне право

План практичного заняття:

1. Поняття представництва. Сфера та межі дії представництва (представника).

2. Доручення. Форма і строк доручення. Передоручення.
3. Припинення доручення. Наслідки скасування доручення.
4. Поняття цивільно-правового зобов'язання.
5. Суб'єкт, предмет та підстави виникнення зобов'язань.
6. Цивільно-правовий договір як підстава виникнення зобов'язань. Види зобов'язань (договорів).
7. Процес (порядок) укладання договору.
8. Способи забезпечення виконання зобов'язань: неустойка, застава, порука, завдаток, гарантія.
9. Припинення зобов'язань, способи припинення зобов'язань.
10. Поняття, підстави та умови відповідальності за порушення зобов'язань.
11. Види цивільно-правової відповідальності.

Тема 3. Основи сімейного права України

План практичного заняття:

1. Загальна характеристика сімейного права як галузі права.
2. Джерела, система та завдання сімейного права України.
3. Порядок і умови укладання шлюбу.
4. Особисті та майнові права і обов'язки подружжя.
5. Припинення шлюбу.
6. Недійсність шлюбу.
7. Особисті права та обов'язки батьків і дітей.
8. Права батьків і дітей на майно.
9. Аліментні обов'язки батьків і дітей та інших членів сім'ї і родичів.
10. Усиновлення (удочеріння).

Тема 4. Основи трудового права

План практичного заняття:

1. Поняття трудового права та трудових правовідносин.
2. Колективний договір: поняття, зміст та порядок укладання.
3. Поняття та умови трудового договору. Порядок укладення трудового договору.
4. Форма трудового договору. Види трудових договорів. Контракт як різновид трудового договору.
5. Поняття та класифікація підстав припинення трудового договору.
6. Поняття та види робочого часу.
7. Поняття та види часу відпочинку.
8. Поняття та зміст трудової дисципліни.
9. Дисциплінарна відповідальність.
10. Поняття підстави і умови матеріальної відповідальності працівників за шкоду, заподіяну підприємству, установі, організації.
11. Трудові спори: поняття та класифікація.
12. Колективні трудові спори та порядок їхнього вирішення.

Тема 5. Загальне поняття кримінального права та кримінальної відповідальності

План практичного заняття:

1. Поняття і структура кримінального права.
2. Підстави кримінальної відповідальності.
3. Поняття злочину, характеристика складу злочину як його юридичного вираження.
4. Об'єкт та об'єктивна сторона, суб'єкт та суб'єктивна сторона злочину.
5. Обставини, що виключають суспільну небезпеку і протиправність діяння (необхідна оборона, крайня необхідність).
6. Стадії розвитку умисного злочину.
7. Співучасть у злочині.
8. Покарання, його мета.
9. Види покарань.
10. Обставини, що пом'якшують відповідальність.
11. Обставини, що обтяжують відповідальність.
12. Особлива частина кримінального права.
13. Класифікація злочинів.

Питання для самоконтролю з модулю:

1. Поняття цивільного права. Метод цивільно-правового регулювання.
2. Цивільно-правові відносини: майнові відносини, особисті немайнові відносини.
3. Об'єкти цивільно-правових відносин.
4. Поняття та зміст права власності. Види форм власності.
5. Громадяни (фізичні особи) як суб'єкти цивільно-правових відносин.
6. Поняття та зміст цивільно-правової правоздатності і дієздатності громадян.
7. Спеціальна правосуб'єктність юридичних осіб. Порядок виникнення, реорганізації та ліквідації юридичних осіб.
8. Поняття та кваліфікація (види) угод. Умови дійсності цивільно-правових угод. Форма угод: усна та письмова, їхні різновиди.
9. Визнання угоди недійсною та правові наслідки виконання недійсної угоди. Види недійсних угод.
10. Поняття представництва. Сфера та межі дії представництва (представника).
11. Доручення. Форма і строк доручення. Передоручення.
12. Припинення доручення. Наслідки скасування доручення.
13. Поняття цивільно-правового зобов'язання.
14. Суб'єкт, предмет та підстави виникнення зобов'язань.
15. Цивільно-правовий договір як підстава виникнення зобов'язань. Види зобов'язань (договорів).
16. Процес (порядок) укладання договору.
17. Способи забезпечення виконання зобов'язань: неустойка, застава, порука, завдаток, гарантія.
18. Припинення зобов'язань, способи припинення зобов'язань.
19. Поняття, підстави та умови відповідальності за порушення зобов'язань.
20. Види цивільно-правової відповідальності.
21. Загальна характеристика сімейного права як галузі права.
22. Джерела, система та завдання сімейного права України.
23. Порядок і умови укладання шлюбу.

24. Особисті та майнові права і обов'язки подружжя.
25. Припинення шлюбу.
26. Недійсність шлюбу.
27. Особисті права та обов'язки батьків і дітей.
28. Права батьків і дітей на майно.
29. Аліментні обов'язки батьків і дітей та інших членів сім'ї і родичів.
30. Усиновлення (удочеріння).
31. Поняття трудового права та трудових правовідносин.
32. Колективний договір: поняття, зміст та порядок укладання.
33. Поняття та умови трудового договору. Порядок укладення трудового договору.
34. Форма трудового договору. Види трудових договорів. Контракт як різновид трудового договору.
35. Поняття та класифікація підстав припинення трудового договору.
36. Поняття та види робочого часу.
37. Поняття та види часу відпочинку.
38. Поняття та зміст трудової дисципліни.
39. Дисциплінарна відповідальність.
40. Поняття підстави і умови матеріальної відповідальності працівників за шкоду, заподіяну підприємству, установі, організації.
41. Трудові спори: поняття та класифікація.
42. Колективні трудові спори та порядок їхнього вирішення.
43. Поняття і структура кримінального права.
44. Підстави кримінальної відповідальності.
45. Поняття злочину, характеристика складу злочину як його юридичного вираження.
46. Об'єкт та об'єктивна сторона, суб'єкт та суб'єктивна сторона злочину.
47. Обставини, що виключають суспільну небезпеку і протиправність діяння (необхідна оборона, крайня необхідність).
48. Стадії розвитку умисного злочину.
49. Співучасть у злочині.
50. Покарання, його мета.
51. Види покарань.
52. Обставини, що пом'якшують відповідальність.
53. Обставини, що обтяжують відповідальність.
54. Особлива частина кримінального права.
55. Класифікація злочинів.

ІНДИВІДУАЛЬНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Індивідуальна робота виконується студентами заочної форми навчання у вигляді контрольної роботи.

Мета: допомогти студентам у вивченні курсу «Право» (Правознавство. Адміністративне право), напрацюванні навичок самостійної роботи з літературою, викладенні теоретичних питань, а також у правильному застосуванні чинного законодавства.

Зміст: ознайомлення з відповідною навчальною літературою, опрацювання рекомендованої літератури, чинного законодавства й практики його застосування, з'ясування формулювання варіантів роботи та кола питань, які повинні бути розглянуті.

Вимоги до виконання: контрольна робота має бути виконана виключно у рукописному вигляді обсягом **20-24** сторінок за одним з варіантів. Варіант контрольної роботи студент обирає відповідно до двох останніх цифр залікової книжки. Наприкінці роботи – список використаної літератури та нормативних актів. Подається на кафедру.

		Остання цифра залікової книжки									
		0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Передостання цифра залікової книжки	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
		70	69	68	67	66	65	64	63	62	61
		21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
	1	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
		80	79	78	77	76	75	74	73	72	71
		41	42	43	44	45	46	47	48	49	50
	2	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
		90	89	88	87	86	85	84	83	82	81
		61	62	63	64	65	66	67	68	69	70
	3	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
100		99	98	97	96	95	94	93	92	91	
51		52	53	54	55	56	57	58	59	60	
4	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	
	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1	
	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	
5	51	52	53	54	55	56	57	58	49	60	
	20	19	18	17	16	15	14	13	12	11	
	72	73	74	80	79	78	77	76	75	71	
6	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	
	30	29	28	27	26	25	24	23	22	21	
	81	84	85	90	89	88	87	86	83	82	
7	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	
	40	39	38	37	36	35	34	33	32	31	
	91	95	97	99	93	94	98	100	96	92	
8	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	
	50	49	48	47	46	45	44	43	42	41	
	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	
9	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100	
	60	59	58	57	56	55	54	53	52	51	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	

ПИТАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ:

1. Основні теорії походження держави і права.
2. Поняття й ознаки держави.
3. Поняття функцій держави. Внутрішні і зовнішні функції держави.
4. Класифікація держав за їхньою ознакою (форми правління, державного устрою, політичні режими).
5. Державний механізм.
6. Державний апарат.
7. Правова держава: поняття та її ознаки, шляхи формування правової держави в Україні.
8. Основні ознаки, властивості, характерні риси права.
9. Зв'язок права і держави.
10. Поняття та основні ознаки, що характеризують норми права.
11. Структура правової норми: гіпотеза, диспозиція, санкція.
12. Класифікація норм права та їхніх елементів.
13. Поняття та структура (елементи) правовідносин: учасники, їхні суб'єктивні права та обов'язки, об'єкт правовідносин.
14. Юридичні факти.
15. Поняття тлумачення норм права. Види і способи тлумачення права.
16. Поняття джерела права та його форми.
17. Нормативні акти як джерела права та їхня система.
18. Закон як основне джерело права у правовій державі, підзаконні нормативні акти.
19. Дія нормативного акта у часі, порядок набрання чинності актом, зворотна сила закону.
20. Дія нормативного акта у просторі, екстериторіальність.
21. Дія нормативного акта за колом осіб, імунітет та його різновиди.
22. Систематизація законодавства: поняття, форми.
23. Поняття системи права.
24. Поняття галузі права. Предмет, метод та юридичний режим регулювання як класифікаційні підстави галузевої систематизації правових норм.
25. Основні галузі права та загальна характеристика їхнього змісту та джерел.
26. Поняття законності, правопорядку, суспільного порядку та дисципліни.
27. Гарантії законності.
28. Правова культура: зв'язок із загальною культурою.
29. Види правової культури.
30. Правомірна поведінка і правопорушення.
31. Правопорушення як підстави юридичної відповідальності.
32. Склад правопорушення, зміст його елементів.
33. Види правопорушень.
34. Загальне поняття юридичної відповідальності.
35. Мета і принципи юридичної відповідальності.
36. Основні види юридичної відповідальності.
37. Адміністративне право як галузь права. Предмет адміністративного права.
38. Метод адміністративного права та система адміністративного права.
39. Адміністративне право та інші галузі права.
40. Поняття, види та особливості адміністративно-правових норм.

41. Джерела адміністративного права.
42. Адміністративно-правові відносини.
43. Поняття та загальна характеристика суб'єктів адміністративного права.
44. Громадяни як суб'єкти адміністративного права.
45. Президент України як суб'єкт адміністративного права.
46. Органи виконавчої влади як суб'єкти адміністративного права.
47. Державні службовці як суб'єкти адміністративного права.
48. Об'єднання громадян як суб'єкти адміністративного права.
49. Державна служба як різновид публічної служби.
50. Правові питання проходження державної служби (службова кар'єра).
Відповідальність державних службовців.
51. Особливості правового регулювання служби в органах місцевого самоврядування.
52. Патронатна служба та її особливості.
53. Дипломатична служба та її специфіка.
54. Поняття, ознаки та класифікація адміністративного примусу.
55. Заходи адміністративного запобігання.
56. Заходи адміністративного припинення.
57. Поняття та ознаки адміністративної відповідальності, її відмінність від інших видів юридичної відповідальності.
58. Адміністративне правопорушення: поняття, юридичний склад та характеристика.
59. Адміністративні стягнення та загальні правила їх накладення.
60. Адміністративно-правове регулювання у сфері економіки.
61. Адміністративно-правове регулювання у галузі підприємництва.
62. Адміністративно-правове регулювання у сфері захисту економічної конкуренції.
63. Адміністративно-правове регулювання у сфері промисловості.
64. Адміністративно-правове регулювання в галузі фінансів.
65. Адміністративно-правове регулювання у сфері інфраструктури.
66. Адміністративно-правове регулювання в сфері забезпечення обороноздатності країни.
67. Адміністративно-правове регулювання у сферах національної безпеки та охорони державного кордону.
68. Адміністративно-правове регулювання у галузі зовнішньої політики.
69. Адміністративно-правове регулювання у галузі освіти і науки, молоді та спорту.
70. Адміністративно-правове регулювання у галузі культури.
71. Адміністративно-правове регулювання охорони здоров'я населення.
72. Адміністративно-правове регулювання в сфері соціального захисту населення.
73. Цивільно-правові відносини: майнові відносини, особисті немайнові відносини. Об'єкти цивільно-правових відносин.
74. Поняття та зміст права власності. Види форм власності.
75. Громадяни (фізичні особи) як суб'єкти цивільно-правових відносин. Поняття та зміст цивільно-правової правоздатності і дієздатності громадян.
76. Спеціальна правосуб'єктність юридичних осіб. Порядок виникнення, реорганізації та ліквідації юридичних осіб.
77. Поняття та кваліфікація (види) угод. Умови дійсності цивільно-правових угод. Форма угод: усна та письмова, їхні різновиди.

78. Визнання угоди недійсною та правові наслідки виконання недійсної угоди. Види недійсних угод.

79. Поняття представництва. Сфера та межі дії представництва (представника).

80. Доручення. Форма і строк доручення. Передоручення. Припинення доручення. Наслідки скасування доручення.

81. Поняття цивільно-правового зобов'язання. Суб'єкт, предмет та підстави виникнення зобов'язань.

82. Цивільно-правовий договір як підстава виникнення зобов'язань. Види зобов'язань (договорів). Процес (порядок) укладання договору.

83. Способи забезпечення виконання зобов'язань: неустойка, застава, порука, завдаток, гарантія.

84. Припинення зобов'язань, способи припинення зобов'язань. Поняття, підстави та умови відповідальності за порушення зобов'язань.

85. Загальна характеристика сімейного права як галузі права. Джерела, система та завдання сімейного права України.

86. Порядок і умови укладання шлюбу. Припинення шлюбу. Недійсність шлюбу.

87. Особисті та майнові права і обов'язки подружжя.

88. Особисті права та обов'язки батьків і дітей. Права батьків і дітей на майно.

89. Колективний договір: поняття, зміст та порядок укладання.

90. Поняття та умови трудового договору. Порядок укладення трудового договору. Форма трудового договору. Види трудових договорів. Контракт як різновид трудового договору.

91. Поняття та класифікація підстав припинення трудового договору.

92. Поняття та види робочого часу. Поняття та види часу відпочинку.

93. Поняття та зміст трудової дисципліни. Дисциплінарна відповідальність.

94. Поняття підстави і умови матеріальної відповідальності працівників за шкоду, заподіяну підприємству, установі, організації.

95. Поняття злочину, характеристика складу злочину як його юридичного вираження.

96. Склад злочину.

97. Обставини, що виключають суспільну небезпеку і протиправність діяння (необхідна оборона, крайня необхідність).

98. Співучасть у злочині.

99. Покарання, його мета. Види покарань.

100. Обставини, що пом'якшують відповідальність. Обставини, що обтяжують відповідальність.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Атамась Г.О. Правознавство: навч. посіб.[для студ. усіх спец. вищ. навч. закл.] / Г.О.Атамась, А.П.Шелепов, А.М.Якутка // Нац. Ун-т «Львів.політехніка». - Л. : Вид-во нац.ун-ту «Львів.політехніка», 2004.
2. Основи права України: навч.посіб. [для студ. неюрид. спец. вищ. навч. закл.] / В.Я.Бурак, О.В. Гришук, П.Ф. Гураль та ін.; В.Л. Ортинський (ред.). - 2-ге вид., переробл. і допов.- Л. : Оріяна-Нова, 2005.
3. Крегул Ю.І. Основи правознавства: навч. посіб. / Ю.І. Крегул. - К.: Київ.нац.торг-економ. ун-т, 2007.
4. Пастухов В.П. Основи правознавства: навч.посіб. / В.П.Пастухов, В.Ф. Пеньківський / В.П. Пастухов [ред.]-К.: Алерта, 2005.
5. Правознавство: навч. посіб. [для студ. вищих навч. закл.] / Наук.- метод. центр вищої освіти; Харк. нац. ун-т радіоелектроніки / Ю.Г. Борисенко (упоряд.).- Х.: ХНУРЕ, 2005.
6. Правознавство : підручник / А.І. Берlach, Д.О. Карпенко, В.С. Ковальський та ін.; В.В. Копейчиков (ред.), А.М. Колодій (ред.). - К. : Юрінком Інтер, 2004.
7. Білоус В.І., Правознавство: метод.вказівки з навч. дисципліни / В.І. Білоус, І.В. Дмитриченко, М.О. Філіппських. - Миколаїв : НУК, 2007.
8. Гончаренко В.Г. Правознавство. Словник термінів: навч.посіб. /В.Г. Гончаренко, Л.М. Астрова, А.М. Бірюкова, та ін. – К. : Юрисконсульт; КНТ, 2007.
9. Єрофеєнко Л.В. Правознавство: навч.-метод.посіб. / Л.В. Єрофеєнко, В.М.Бережний . - Х. : ХНАДУ, 2007.
10. Костенко О.Б. Основи правознавства : посібник [для вступників до вищ. навч. закл.] / О.Б. Костенко .- 2 - ге вид., переробл. і допов.- К.: Ін Юре, 2007.
11. Административное право Украины : учебник / под.общ. ред. С.В. Кивалова .- Х.: Одиссей, 2004.- 880с.
12. Адміністративна відповідальність (загальні положення та правопорушення у сфері обігу наркотиків) : навч. посіб. / за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. І.П.Голосніченка.- К: КІВС, 2003.-112.с.
13. Адміністративна відповідальність в Україні : навч.посіб. / за заг. ред. доц. А.Т. Комзюка .- Х.: Ун-т внутр. справ, 1998.-78 с.
14. Адміністративне право України : Академічний курс: підручник: У 2 т. / Ред. колегія: В.Б. Аверьянов (голова).- К.: Юрид.думка, 2004.
15. Адміністративне право України : навч.посіб, / Г.Г.Забарний, Р.А. Калюжний, В.К.Шкарупа .-К.: Вид-во Паливода А.В., 2005 .- 368 с.
16. Адміністративне право України : підручник / Ю.П. Битяк, В.М. Гаращук, О.В. Дяченко та ін.; за ред. Ю.П. Битяка .- К.: Юрінком Інтер, 2001 .- 544 с.
17. Ващенко С.В. Основи дміністративного права (загальні поняття, категорії, схеми): навч. посіб. / С.В. Ващенко, М.М.Долгополова .- Запоріжжя : Юрид. ін-т МВС України, 2005 .- 106 с.
18. Ведерніков Ю.А. Адміністративне право України : навч. посіб. / Ю.А. Ведерніков, В.К. Шкарупа .- К.: Центр навч. л-ри, 2005 .- 336с.
19. Голосніченко І.П. Адміністративний процес: навч. посіб. / І.П. Голосніченко, М.Ф. Стахурський; за заг. ред. І.П.Голосніченка .- К.: ГАН, 2003.- 256 с.
20. Битяк Ю.П. Державна служба в Україні : Організаційно-правові засади: монографія / Ю.П. Битяк .-Х.: Право, 2005 .- 304 с.

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
для самостійної роботи, проведення практичних (семінарських) занять і
виконання контрольних завдань
з навчальної дисципліни
«ПРАВО (ПРАВознавство, адміністративне право)»
(для студентів 1 курсу денної та заочної форм навчання
за напрямом підготовки 6.030601 «Менеджмент»)

Укладачі: **КОЛЯДА** Тетяна Анатоліївна,
КУРМАЗ Тетяна Анатоліївна

Відповідальний за випуск *І. І. Килимник*

За авторською редакцією

Комп'ютерне верстання *К. А. Алексанян*

План 2012, поз. 396 М

Підп. до друку 23.11.2012 р.

Друк на різнографі.

Зам. №

Формат 60×84/16

Ум. друк. арк. 1,2

Тираж 50 пр.

Видавець і виготовлювач:
Харківська національна академія міського господарства,
вул. Революції, 12, Харків, 61002
Електронна адреса: rectorat@ksame.kharkov.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:
ДК № 4064 від 12.05.2011 р.